



INTERNATIONALE BEWEGING
ATD VIERDE WERELD in België

Bedelverbod metro: onwaardig en verontrustend

« Als ik op mijn weg een bedelaar kruis dan hou ik even halt, wissel enkele woorden, en als het kan geef ik iets. Wie heeft het recht me dat te verbieden? »

De vraag komt van een vrouw die zelf lange tijd in moeilijke omstandigheden leefde. Nu het haar iets beter gaat eist ze het recht op om solidair te zijn. Ze reageert daarmee op de Brusselse vervoersmaatschappij die de medewerking vraagt van de reizigers. Een reglement dat bedelen in de metro verbiedt haalt niet veel uit. Daarom worden u en ik verzocht niets te geven aan de bedelaars, zo zullen ze vanzelf wel verdwijnen.

Bittere noodzaak

Bedelen is een complexe relatiteit. Worden sommige mensen - vooral kinderen - niet gebruikt als een lokaas om ons medelijden te wekken? Het komt zeker voor. Maar een studie wees uit dat in België de netwerken van uitbuiting op dat vlak beperkt zijn. Wie bedelt doet dit niet met een vrolijk gemoed, maar uit bittere noodzaak. Heel wat uitkeringen

zijn lager dan wat nodig is om te kunnen leven. En dan zijn er nog de mensen die helemaal geen uitkering hebben.

Goed voornemen

Het goede voornemen: 2010 wordt het Europese jaar voor de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting. 'Europa is alleen sterk als het volle potentieel van ieder individu wordt benut.' We rekenen en we hopen op maatregelen die dit waarmaken. De bedelaars weggagen uit de metro is op geen enkele manier

een oplossing voor het armoede-probleem. In een stad waar de sociale samenhang al uiterst broos is worden reizigers opgeroepen om een groep mensen te verstoten, om de sociale kloof nog dieper te maken. Armen en bedelaars buiten de stadsmuren jagen, uit ons gezichtsveld, is een onwaardige maatregel die we kennen uit de geschiedenis. Het verontrust ons dat ze de actualiteit binnendringt.

*Régis De Muylder,
nationaal coördinator ATD Vierde
Wereld België*



*Metrosta-
tion Belgica
in Brussel.
Duizenden
passeren hier,
soms ook
bedelaars.*

17 oktober - armoede en basisrechten

Nationale Volksuniversiteit verenigt mensen uit heel het land

'Verloren rechten, herwonnen rechten?' Ruim 200 mensen uit heel het land, waarvan een groot aantal ervaring heeft met armoede en uitsluiting, namen deel aan een dialoog rond dit thema in het gemeentehuis van Etterbeek.

Aansluitend gingen de deelnemers naar de ceremonie bij de Gedenksteen voor Slachtoffers van Armoede op de Esplanade bij het Europees Parlement. Getuigenissen werden omlijst door een theatrale voordracht en zingende kinderen.

De gemeente Etterbeek stelde het gemeentehuis open voor de nationale Volksuniversiteit van de Vierde Wereld op 17 oktober, Werelddag van Verzet tegen Extreme Armoede. De ontvangst vond plaats in de lokettenzaal en de Volksuniversiteit in de statige raadzaal. Zoals schepen Frank Van Bockstal zei in zijn slotwoord: "In eerste instantie bedank ik jullie om aanwezig te zijn, hier in ons gemeentehuis. Het is een open huis, het is een concrete manier om die waarden, die gelijkheid in praktijk te brengen."

De groepen van de Volksuniversiteit hadden de voorafgaande weken het thema voorbereid. Hun bijdragen kwamen aan bod in getuigenissen, affiches en dialoog. Onder anderen de vertegenwoordigers van Doornik en Oostende vonden een aandachtig gehoor. "Het was voor ons belangrijk dat mensen ons geholpen hebben met de talrijke contacten die nodig waren." Zo getuigden twee militanten uit Doornik over de steun die ze kregen toen zij plots hun huis moesten verlaten en op straat dreigden te komen.

Domino-effect

Vooraf gemaakte affiches waren steeds het startpunt van de dialoog over rech-



Alexis Deswaef en Kristel Driessens trekken aan het einde van de Volksuniversiteit in de statige raadzaal enkele conclusies: "... Uitsluiting van een recht heeft ontzettend veel gevolgen..."

ten. Recht op energie en recht op informatie bij ontslag bijvoorbeeld, riepen veel reacties op. "Recht op minimumenergie betekent niet dat mensen in alle gevallen stroom hebben", merkte een medestander op. "Als je een



Kinderen uit de gemeente Etterbeek zongen aan het einde van de ceremonie samen een lied: er is genoeg voor iedereen als we alles samen delen

budgetmeter hebt en de facturen ervoor zijn niet betaald kun je ook zonder energie vallen."

Aan het einde van de Volksuniversiteit trokken de verslaggevers Alexis Deswaef, advocaat in Brussel en Kristel Driessens, lector aan de Universiteit van Antwerpen, enkele conclusies. Alexis Deswaef had het onder meer over de angst waaronder veel mensen in armoede gebukt gaan. "Angst bijvoorbeeld, dat de kinderen uit het gezin worden weggehaald of als de kinderen terug komen dat men ze opnieuw gaat plaatsen."

Kristel Driessens kwam terug op het domino-effect: "Uitsluiting van een recht heeft ontzettend veel gevolgen. Zoals dominostenen: als je er één omgooit dan valt het ander recht, en nog een ander recht en nog een ander recht. Dus verlies van recht op werk, geeft verlies op recht van inkomen, op wonen, ..." Wat kunnen wij doen om het domino-effect tegen te gaan? Die vraag kregen de deelnemers mee.

Oorsprong

In een vurig betoog bij de Gedenksteen aan het Europees Parlement bracht acteur Philippe Carbonnez de oorsprong van het begrip "Vierde Wereld" in herinnering. Hij herhaalde de oproep van Dufourny de Villiers, ten tijde van de Franse Revolutie : een groot deel van het volk, hij noemde hen de vierde stand, leefde in erbarmelijke omstandigheden en hun lot liet de anderen in grote mate onverschillig. Kinderen uit de gemeente Etterbeek zongen aan het einde van de ceremonie samen een lied : er is genoeg voor iedereen als we alles samen delen. De deelname van de kinderen verwees alvast naar 20 november 2009, de dag waarop het Verdrag van de Rechten van het Kind 20 jaar bestaat.

*Tekst en foto's :
Katia Mercelis en Jos Delisse*



Bij de Gedenksteen voor Slachtoffers van Armoede brengt acteur Philippe Carbonnez de oorsprong van het begrip Vierde Wereld in herinnering.

In het kader van 20 Jaar Verdrag van de Rechten van het Kind, organiseerde de Internationale Beweging ATD Vierde Wereld twee evenementen :

Op 5 december een Europese Volksuniversiteit in het internationaal centrum rond het thema "Wie en wat heeft een kind nodig om op te groeien?"

Op 8 december een ontmoeting tussen Mevrouw Kyung-wha Kang, Hoge Commissaris bij de Verenigde Naties op vlak van de Rechten van de Mens, en een delegatie van ATD Vierde Wereld uit verschillende continenten.

Actuele informatie vindt u op onze internationale websites: www.atd-quartmonde.org en www.atd-fourthworld.org.

Basisschool 'Polyglot' Spiere-Helkijn : Vriendschapstrein tegen armoede

In de Polyglotschool in Spiere-Helkijn werden twee projecten aan elkaar gelinkt: het 'pestactieplan' en 'Werelddag van verzet tegen extreme armoede'.

Kinderen kunnen de armoede nog niet bestrijden, maar ze kunnen wel al leren om niemand uit te sluiten. Uitsluiting is iets waar mensen in armoede erg onder lijden. Als afsluiting van deze twee projecten knutselde ieder leerjaar een wagonnetje. Tijdens het community-moment op donderdag 15 oktober luisterden de leerlingen naar het verhaal van de vriendschapstrein. Met alle wagonnetjes werd dan de trein gerealiseerd. Daarmee wilden de leerlingen zeggen: "Wij rijden mee met de Trein van de Vriendschap en laten niemand, maar dan ook niemand achter."



Zwijgen of spreken ?

Instaptheater verandert de wereld

« Ook in de rij bij de slager ben je medestander. »

Dat was de titel van het indringende Instaptheater op onze Startdag op 19 september 2009.

De ervaringen van een aantal deelnemers.

Zoek de zwakste schakel, zegt de regisseur. We kijken naar scènes uit het leven gegrepen – in de rij bij de slager en aan de keukentafel thuis – gespeeld door de Brugse medestanders, geregisseerd door Lucas Vandebussche. Wie had hier op welk moment iets anders kunnen zeggen en hoe zou het verhaal dan gelopen zijn? We testen het proefondervindelijk uit.

Het verhaal zoals gebracht door de Brugse medestanders begint in de slagerij bij Annie. Tandarts Pol koopt een 'filet pur', makkelijk om te bakken want hij is alleen thuis deze middag. Mevrouw is gaan shoppen in Antwerpen. En het is druk in de tandartsenpraktijk. De zaken gaan goed. Ook voor de slagerij trouwens, die net gerenoveerd is. 'En zou het nu toch waar zijn dat ze hier een sociale woonwijk willen bouwen? Dat past hier toch niet.' De slagersvrouw en de tandarts vinden elkaar. Arme mensen in de wijk, dat zou voor hun beider zaken slecht zijn. Het vandalisme loert al om de hoek. Een

ware degradatie van hun middenklassewijk. Zou een petitie nog helpen om het tegen te houden?

Maagpijn ???

Ondertussen staat ook Frank in de winkel, duidelijk ongemakkelijk. Hij bijt op zijn lip, zegt niets, is kortaf tegen de slagersvrouw als hij zijn kipfilet in ontvangst neemt.

Thuis merkt zijn vrouw dat er iets aan de hand is. Ze houdt even op met het druk doorbladeren van haar tijdschrift. Maagpijn ??? Frank schetst het gesprek in de slagerswinkel en hoe erg hij het vindt dat hij niets heeft durven zeggen. 'Wat een geluk' zegt zijn vrouw 'ik zou me doodgeschamd hebben als jij tegen die mensen was ingegaan. Ik begrijp de tandarts en de slagersvrouw. Bovendien hoeven wij ons echt niet te bemoeien met dat soort zaken. Daar hebben we politici voor.'



Zwijgen...

...of spreken



Stop !

Regisseur Lucas warmt het publiek op. Dit verhaal is een ketting. Die kunnen we sterker maken, niet door de sterkste schakel op te zoeken, maar door de zwakste schakel te versterken. Het theaterstukje wordt opnieuw gespeeld. Het publiek mag ingrijpen. 'Je roept stop, je gaat naar voor en je neemt de

rol van één van de acteurs over.’
 De rol van Annie wordt overgenomen door een slager die minder vooroordelen heeft over sociale woningen en mensen in armoede. De tandarts matigt zijn toon en laat twijfel toe. Annie komt terug in haar winkel maar heeft nu naast de tandarts tweemaal te maken met klanten die een andere mening hebben. Argumenten, tegenargumenten, vriendelijk, beslist, het mag niet scherp of agressief worden, maar als het op een goede manier aangepakt wordt willen Annie en de tandarts best wel luisteren en een klein beetje opschuiven met hun standpunten.
 En als een volgende klant langskomt met een uitnodiging voor de werelddag van verzet tegen extreme armoede en de vraag of Annie een affiche wil ophangen in de winkel, dan krijgt hij een sympathiek ‘ja’ als antwoord. Ook thuis tonen de invallers uit het publiek dat het anders kan verlopen.

Was het de moeite?

‘Dit toneel heeft bij mij meer losgemaakt dan een uitleg van twee uur. Ik had nooit verwacht dat de interactie van het publiek zo sterk zou zijn.’

Het instaptheater is een formidabel medium. De betrokkenheid was heel groot. Zeker als je zelf een rol overneemt, dan zit je er letterlijk middenin, dan kruipt het onder je huid.’

Spreeken kan je leren. Zo’n theaterspel is een geweldige oefening. Je leert hoe je aan mensen naast je een bril kan aanreiken om anders te kijken naar mensen in armoede, zodat vooroordelen afbrokkelen.
 En als je het woord neemt heeft het effect, dat hebben we gezien.

*Hendrik, Dominique, Annie, Henri,
 Willy, Bees, Lies, Marijke, Paul,
 Herman, Jos, Trees.*

Toekomstdromen van jongeren in Leuven

Na een jaar lang creatief te hebben samengewerkt rond hun toekomstdromen, beklommen verschillende Leuvense jongeren op vrijdag 16 oktober fier het podium in jeugdcentrum ‘Vleugel F’. Bij het dichten, zingen, dansen, beatboxen en musiceren werden zij vurig aangemoedigd door hun verenigingen en natuurlijk door ons, het publiek.



Het was 16 oktober, Dag van de Armoede in Leuven: een hele namiddag en avond in het teken van dromen over en bouwen aan een toekomst zonder armoede en uitsluiting. En wij van het Huis van de Kennis en ATD Vierde Wereld mochten erbij zijn! Hoed af voor zoveel moed en talent, ook naast het podium. Prachtige collages en dromenvangers vatten de ideeën van jongeren treffend samen, zoals “Armoede maakt creatief” of “Jongeren zijn de toekomst, en wat is een toekomst zonder dromen?”. Bij een feestelijk hapje en drankje wisselden jongeren van het Huis van de Kennis van gedachten met hun Leuvense collega’s. Een beginnend kiemen van nieuwe toekomstplannen aan de vooravond van 17 oktober, Werelddag van Verzet tegen Armoede... Met opgeladen batterijen spoorden we terug richting Brussel.

Karen Puttemans

Een wandeling met mevrouw Socratine

Alice, een jonge vrouw, neemt contact op met haar vroegere lerares filosofie.

Tijdens een lange wandeling vertelt Alice haar wedervaren in de beweging waarin ze sedert een aantal jaren werkt.

Zoals het een goede filosoof betaamt, stopt de lerares niet met doorvragen opdat Alice beter zichzelf zou kennen. Een dialoog op de wijze van Socrates. Reeds in het lyceum noemden de studenten de lerares dan ook "Mevrouw Socratine".

Het boek is geschreven in de vorm van een tweegesprek. De schrijfster geeft weer wat zij door haar werk als volontaire* bij de Beweging ATD Vierde Wereld heeft kunnen leren van mensen in armoede. Wat telkens opnieuw terugkomt : de strijd van de armsten voor menselijke waardigheid. En hoe hun strijd de schrijfster-volontaire uitnodigt om na te denken over haar zijn binnen die strijd tegen armoede en uitsluiting.

Verbazing

Zo vertelt zij over haar verbazing toen zij als studente warme koffie en broodjes uitdeelde aan daklozen. Een dakloze vrouw stortte zich niet op het voedsel, maar kamde eerst haar haar, maakte zich op, maakte zich mooi, toonde dat ze iemand was. Pas dan kwam ze koffie drinken.

Er is ook het pijnlijke voorbeeld van een firma die de opdracht kreeg het huis van een arm gezin schoon te maken, omwille



van hun eigen bestwil. Beide partijen hadden hun eigen logica niet aan elkaar kunnen uitleggen. Het arme gezin voelde zich absoluut niet gerespecteerd en in zijn waardigheid aangetast. Zo'n voorbeelden waren als spiegels voor de schrijfster, ze zijn het evenzeer voor de lezer : wie ben ik/wie zal ik worden ?

Christine Béhain. Een wandeling met mevrouw Socratine, ISBN 9789089540843, 48 pag. € 9,50 (€ 10,50 incl. verzendk.). Te bestellen bij ATD Vierde Wereld Vlaanderen.

* Een volontair of een permanente werker is iemand die zich samen met anderen van verschillende geografische, sociale en religieuze achtergronden volledig inzet, in het kader van de beweging ATD Vierde Wereld voor een wereld zonder armoede en uitsluiting.

Lees mee !

Leesgroepen "Een wandeling met mevrouw Socratine" :

ATD Vierde Wereld **Kortrijk** organiseert op **woensdag 24 februari 2010** een leesbijeenkomst in gesprek met Marijke Decuypere, volontaire bij de Beweging ATD Vierde Wereld in België Openbare bibliotheek Kortrijk – Leiestraat 30

Tijd : van 20.00 tot 22.00.

Info/inschrijving : Medestandersgroep ATD Vierde Wereld Kortrijk

GSM : 0477-13 28 50 of fax : 056.45 60 72.

Mail : isabelle.maes1@skynet.be.

ATD Vierde Wereld **Willebroek** organiseert op **donderdag 28 januari en 25 februari 2010** leesbijeenkomsten en op **donderdag 25 maart 2010**

een gespreksavond met Christine Béhain, auteur en volontaire bij Beweging ATD Vierde Wereld Nederland.

Telkens van 19.30 tot 21.30 uur in het Romerohuis,

Rijweg 110b - Puurs
Info/inschrijving : Medestandersgroep ATD Vierde Wereld Willebroek

Tel : 03.886.80.49 of 0496.54.79.27.

Mail : adele.vandenbroeck@skynet.be of miriam.m@skynet.be

Volontair Alain Genin (57) plots overleden

“Hij ging met ons op pad”

Alain Genin was volontair van ATD Vierde Wereld. Op 14 september 2009 is hij plots overleden. Hij was 57. Tijdens de begrafenisplechtigheid in Tenneville, zijn geboortedorp in de provincie Luxemburg, brachten Eugen Brand en Isabelle Perrin van de Internationale Beweging het leven en de persoon van Alain in beeld.

Een leven in België, Frankrijk, Centraal-Afrika, Canada, Bolivia,...

Priester gewijd in 1980 en in dat jaar ook als volontair van ATD Vierde Wereld vertrokken naar een arme buurt in Reims: “Het leven was er hard voor iedereen. Het geweld zien, wetend dat al die gezinnen geen uitweg hadden, geen andere keuze dan te blijven, dat sterkte me om ook stand te houden en er voor te gaan.” Alain woonde en werkte drie jaar in Reims en zette projecten op met kinderen. “Père Joseph schreef me: ik heb vertrouwen in jou. Ook dat hielp me om te blijven. Als ik niet het vertrouwen heb van mensen, dan ben ik tot niets in staat.”

Dan kwam hij terug naar België. In Marche deed hij parochiewerk maar werkte ook in een brasserie. Hij richtte een ‘plattelandsantenne’ op van ATD Vierde Wereld en was geschokt te ontdekken hoe afhankelijk de armsten zijn van de goede wil van anderen.

Pygmeeën

In 1987 vroeg Josph Wresinski hem om naar Bangui te gaan, de hoofdstad van de Centraal-Afrikaanse Republiek. Daar zocht hij jongeren op die probeerden te overleven op

straat. Hij kwam ook in contact met Pygmeeën in het binnenland en verbleef enkele jaren tussen hen, vaak een moeilijke evenwichtsoefening want de Pygmeeën worden door de dorpelingen als minderwaardig bekeken. Alain hielp de dorpelingen bij de bouw van een school. Zo konden ze ervaren dat hij niet tegen hen was. En de Pygmeeën waren ook tevreden: “Dat ik bij hen kwam wonen, betekende dat ik hen erkende als mensen”. Daar leerde Alain neerzitten, kijken naar mensen en dingen, opschrijven wat hij zag: “Schrijven is goed. Het laat je toe te observeren. En ondertussen zwijg je, zo kan je ook geen dwaasheden vertellen.”

Gevangenis

In de Centraal-Afrikaanse Republiek, in Canada en in Bolivia was Alain naast het andere werk ook gevangenis-saalmoezenier: “De gevangene-

nis, daar leerde ik dat elke mens een mens blijft. Ik vertrok nooit met een licht gemoed om er de mis te gaan doen. Maar als ik toekwam en de hand schudde van de eerste gevangene, wist ik: ja, dit is goed.”

“Hij rekende op ons”

Na zijn dood kwamen er heel wat rouwbetuigingen binnen van arme gezinnen die Alain gekend hebben.



Alain Genin was een veelzijdig mens. Ook met zijn muziek en humor wist hij veel mensen te raken.

“Alain begreep de dingen zonder dat we veel uitleg moesten geven.”

“Hij was er. Hij ging met ons op pad. Hij had een zekere tred en we wisten dat hij ons nooit zou opgeven. Meer nog, hij had ons nodig, zoals wij hem nodig hadden. Hij rekende op ons om hem bij gezinnen te brengen die zo arm waren dat de schaamte hen verhinderde om zelf naar buiten te komen.”

KALENDER

VOLKSUNIVERSITEIT VAN DE VIERDE WERELD

Plaats van dialoog met mensen met armoede-ervaring.
Op uitnodiging.
Elke 4e dinsdag van de maand.

24 november, Antwerpen. 'Justitie en rechtbank.' Advocaat als gastspreker.

5 december, Parijs, Europese Volksuniversiteit rond Kinderrechten.

26 januari, Brussel. 'Rouw en afscheid'.

23 februari, Antwerpen.

23 maart, Brussel.

LEESGROEPEN

ATD Vierde Wereld in Kortrijk en Willebroek houden bijeenkomsten rond het boek 'Een wandeling met mevrouw Socratine', van volontaire Christine Béhain.

Kortrijk : **woensdag 24 februari**.

Willebroek : **donderdag 28 januari en 25 februari** leesbijeenkomsten en **donderdag 25 maart** een ontmoeting met de schrijfster.

Nadere informatie bij het artikel in dit blad.

KLUS- EN INFORMATIE-OCHTEND

Zaterdag 6 februari. Van 10 tot 14 uur. Inloop vanaf 9.30 uur.
Leer ons kennen en steek meteen een helpende hand toe.

VORMINGSWEEKEND

27 en 28 maart houden we in Everbeek een weekend rond 'Durven' voor mensen die betrokken zijn bij ATD Vierde Wereld.

MEDESTANDERSHELTER

Elke eerste donderdag van de maand van 17u tot 20u. Onze deuren en telefoonlijnen staan open. Wij zorgen voor soep, als u uw picknick meebrengt.

KENNISVOORMIDDAG

Onder het motto *vanuit ervaring via inzicht tot inzet* verdiepen actieve leden zich met een gastspreker in een actueel thema.
De Kennisvoormiddagen in 2010 zijn op **zaterdag 27 februari en zaterdag 8 mei**. De thema's kondigen we nog aan via de website.

VOOR ACTUELE INFORMATIE:

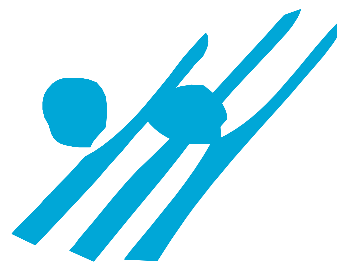
zie www.atd-vierdewereld.be.

VIERDEWERELDBLAD

Uitgave van de Beweging ATD Vierde Wereld
Victor Jacobslaan 12
1040 Brussel
Tel. (02)647 92 25.
Fax (02)640 73 84.
contact@atd-vierdewereld.be
www.atd-vierdewereld.be

Verantwoordelijk uitgever:
Régis De Muylder
Victor Jacobslaan 12, 1040 Brussel

Lid van de Internationale Beweging ATD Vierde Wereld



Voor giften en lidmaatschap kunt u storten op rek.nr.: 000-0745336-85. Giften van 30 euro of meer per jaar zijn aftrekbaar van de belastingen. Een fiscaal attest wordt in februari afgeleverd.

ATD Vierde Wereld België is lid van de Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving (VEF) en ondertekende haar ethische code. Op www.atd-vierdewereld.be vindt u meer informatie over hoe u ons (financieel) kunt steunen. Door lid te worden onderschrijft u de basisopaties van onze Beweging en betekent u een steun in onze strijd om een einde te maken aan armoede.

De Internationale Beweging ATD Vierde Wereld is een niet-gouvernementele organisatie (NGO) voor armoedebestrijding. Ze is niet gebonden aan een geloofsovertuiging of levensbeschouwing. Het belangrijkste doel is: de armoede bestrijden met de armsten zelf en vanuit hun ervaringen en kennis. De acties zijn gericht op de eerbiediging van ieders waardigheid en mensenrechten: een duurzame basis voor de uitroeiing van grote armoede. Volledige tekst: www.atd-vierdewereld.be.

Twaalfjarigen en grote armoede

Leerlingen van het zesde leerjaar van de Sint-Theresia-school Rollegem-Kortrijk vroegen zich rond de 17-oktoberviering af wat 12-jarigen kunnen doen tegen grote armoede. Ze schil-

derden hun antwoord op een groot paneel, dat samen met andere panelen het stadhuis van Kortrijk versierde.

